

Asistență juridică

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Care sunt costurile unui proces și cine ar trebui să le suporte în mod normal?

În conformitate cu articolul 151 din Codul de procedură civilă (*Zakon o parničnom postupku*), costurile aferente litigiului includ cheltuielile suportate în cursul procedurii sau în legătură cu aceasta. Aceste costuri includ, de exemplu, cheltuielile legate de prezentarea de probe, taxele judiciare, cheltuielile de publicitate, diurna și cheltuielile de deplasare ale judecătorilor și ale grefierilor, cheltuielile de deplasare ale părților ocazionate de înfățișarea lor în instanță și alte costuri similare. Costurile aferente litigiului includ, de asemenea, remunerația pentru activitatea avocaților și a altor persoane care au dreptul la remunerație în condițiile legii.

În conformitate cu articolul 152 din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să achite în avans costurile pe care trebuie să le suporte pentru acțiunile sale. În cazul în care una dintre părți propune prezentarea unor probe, aceasta are obligația, impusă prin hotărâre a instanței, să plătească, în avans, suma necesară pentru acoperirea costurilor care trebuie suportate pentru prezentarea probelor. În cazul litigiilor, principiul de bază atunci când se hotărăște care este partea care va suporta la final costurile aferente litigiului este reprezentat de obținerea câștigului de cauză. Astfel, articolul 154 alineatul (1) din Codul de procedură civilă prevede că o parte căzută în pretenții în totalitate este obligată să plătească cheltuielile suportate de partea adversă și de intervenientul acesteia în cadrul procedurii. Intervenientul părții căzute în pretenții trebuie să suporte cheltuielile ocazionate de acțiunile sale. În temeiul articolului 154 alineatul (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care o parte obține câștig de cauză parțial, instanța trebuie să decidă cu privire la rambursarea costurilor în funcție de gradul de succes în cadrul litigiului, în raport cu forma finală a cererii introduse. Pentru cazurile în care costurile aferente litigiilor sunt suportate ca urmare a culpei uneia dintre părți sau din cauza unui eveniment cu care s-a confruntat partea respectivă, atunci când hotărârea este pronunțată pe baza unei mărturisiri, când reclamantul renunță la proces sau își retrage cererea, când litigiul este soluționat de instanță și când părțile implicate în litigiu participă la proces (articolele 156-161 din Codul de procedură civilă) se aplică norme speciale.

2 Ce presupune asistența juridică?

În temeiul Legii privind asistența judiciară gratuită (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*), scopul asistenței judiciare este acela de a garanta egalitatea în fața legii, de a oferi resortisanților Republicii Croatia și altor persoane o protecție jurisdicțională efectivă și acces la justiție și la alte organisme publice, în condiții egale, în conformitate cu dispozițiile Legii privind asistența judiciară gratuită.

Asistența judiciară este oferită sub formă de asistență judiciară primară sau secundară.

Asistența judiciară primară include:

- informații juridice generale;
- consiliere juridică;
- redactarea de documente adresate organismelor de drept public, Curții Europene a Drepturilor Omului și organizațiilor internaționale, în conformitate cu tratatele internaționale și cu normele de funcționare a

acestor organisme;

- reprezentarea în cadrul procedurilor în fața organismelor de drept public;
- asistență judiciară pentru soluționarea extrajudiciară a litigiilor pe cale amiabilă.

Asistența judiciară primară este acordată de organisme administrative de la nivel județean și de organismul administrativ al Municipiului Zagreb (denumite în continuare „organisme administrative”), de asociații autorizate și de cabinete de avocatură. În ceea ce privește acordarea de asistență judiciară primară, organismele administrative sunt autorizate să ofere informații juridice generale și consultanță juridică, precum și să redacteze documente.

Asistența judiciară secundară include:

- consiliere juridică;
- redactarea de documente în cadrul procedurilor având ca obiect apărarea drepturilor fundamentale ale lucrătorilor în raport cu angajatorul;
- redactarea de documente în cadrul procedurilor judiciare;
- reprezentarea în procedurile judiciare;
- asistență judiciară pentru soluționarea pe cale amiabilă a unui litigiu.

Asistența judiciară secundară este oferită de avocați.

Asistența judiciară secundară include, de asemenea:

- exonerarea de la plata cheltuielilor de judecată;
- exonerarea de la plata taxelor judiciare.

3 Am dreptul la asistență juridică?

Următoarele persoane sunt eligibile pentru a beneficia de asistență judiciară gratuită:

- cetățenii croați
- copiii care nu au cetățenie croată și care se află în Croația, fără a fi însoțiți de un adult responsabil în condițiile legii;
- resortisanții străini cu permis de ședere temporară în condiții de reciprocitate sau resortisanți străini cu permis de ședere permanentă;
- resortisanții străini aflați sub protecție temporară;
- resortisanții străini aflați în situație de ședere ilegală și resortisanții străini cu permis de ședere pe termen scurt în procedurile de pronunțare a unei decizii de expulzare sau a unei decizii de returnare;
- solicitanții de azil, resortisanții străini aflați sub protecție subsidiară și membrii familiilor lor având reședința legală în Republica Croația, în procedurile în care asistența judiciară nu este prevăzută de o lege specifică.

În general, pentru a beneficia de asistență judiciară secundară trebuie îndeplinite următoarele condiții privind deținerea de bunuri:

1. veniturile totale lunare ale solicitantului și ale membrilor gospodăriei sale nu trebuie să depășească valoarea bazei de calcul (441,44 EUR) pentru fiecare membru al gospodăriei, iar
2. valoarea totală a bunurilor deținute de solicitant și de membrii gospodăriei sale nu trebuie să depășească valoarea a 60 de baze de calcul (26 486,40 EUR).

Asistența judiciară secundară se aprobă fără o evaluare a situației economice a solicitantului, în cazul în care solicitantul este:

1. un copil aflat în procesul de exercitare a dreptului la întreținere;
2. victima unei infracțiuni violente în proceduri care au ca obiect exercitarea dreptului la despăgubire pentru prejudiciul cauzat de infracțiune;
3. o persoană care are dreptul la o indemnizație de sprijin în conformitate cu reglementările specifice care guvernează exercitarea drepturilor în cadrul sistemului de protecție socială sau
4. o persoană care are dreptul la prestații în temeiul Legii privind drepturile veteranilor de război croați și ale membrilor familiilor acestora (*Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih*

obitelji) și al Legii privind protecția invalizilor de război militari și civili (*Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata*).

Asistența judiciară poate fi acordată și pentru litigiile transfrontaliere. Un litigiu transfrontalier este un litigiu în care solicitantul de asistență judiciară își are domiciliul stabil sau reședința într-un stat membru al Uniunii Europene care nu este statul membru în care instanța își desfășoară activitatea sau în care hotărârea urmează să fie executată.

Asistența judiciară în cazul litigiilor transfrontaliere se acordă în materie civilă și comercială, în proceduri de mediere, pentru soluționarea extrajudiciară a litigiilor, pentru aplicarea actelor autentice și pentru acordarea de consultanță juridică în cadrul unor astfel de proceduri. Dispozițiile privind asistența judiciară în cadrul litigiilor transfrontaliere nu se aplică în cazul procedurilor în materie fiscală, vamală și al altor proceduri administrative.

Solicitantul asistenței judiciare în cazul unui litigiu transfrontalier va beneficia de asistență judiciară dacă îndeplinește condițiile prealabile stabilite prin Legea privind asistența judiciară gratuită. În mod excepțional, asistența judiciară poate fi acordată unui solicitant care nu îndeplinește condițiile de acordare a asistenței judiciare prevăzute de Legea privind asistența judiciară gratuită, dacă acesta dovedește că nu poate plăti costurile procedurilor judiciare din cauza diferenței dintre costul vieții din statul membru în care își are domiciliul permanent sau temporar și costul vieții din Republica Croația.

4 Poate fi obținută asistență juridică pentru toate litigiile?

Se poate acorda asistență judiciară primară în orice chestiune juridică:

- dacă solicitantul nu dispune de cunoștințe suficiente sau nu are capacitatea de a-și exercita drepturile;
- dacă solicitantului nu i s-a acordat asistență judiciară pe baza unor reglementări specifice;
- dacă cererea depusă nu este în mod vădit nefondată
- dacă situația materială a solicitantului este de așa natură încât plata asistenței judiciare profesionale ar putea pune în pericol mijloacele de subzistență ale solicitantului și ale membrilor gospodăriei sale.

Asistența judiciară secundară oferită de avocați și scutirea de la plata costurilor aferente litigiului poate fi acordată în următoarele tipuri de proceduri:

- în legătură cu drepturile reale, cu excepția procedurilor legate de cartea funciară;
- în legătură cu procedurile legate de litigiile de muncă;
- în legătură cu relațiile de familie, cu excepția procedurilor de divorț prin acord reciproc în care soții nu au copii minori în comun sau adoptați sau copii asupra cărora aceștia își exercită autoritatea părintească după vârsta majoratului;
- proceduri de executare silită și proceduri aferente valorilor mobiliare pentru executarea sau asigurarea unei creanțe care rezultă din procedurile pentru care se poate acorda asistență judiciară în conformitate cu dispozițiile Legii privind asistența judiciară gratuită;
- soluționarea pe cale amiabilă a litigiului;
- în mod excepțional, în toate celelalte proceduri judiciare administrative și civile, atunci când o astfel de necesitate apare ca urmare a condițiilor de trai specifice ale solicitantului și ale membrilor gospodăriei sale și în conformitate cu scopul fundamental al Legii privind asistența judiciară gratuită

Asistența judiciară secundară oferită de avocați poate fi acordată în procedurile menționate mai sus în următoarele condiții:

- dacă procedurile au un caracter mai complex;
- dacă solicitantul nu se poate reprezenta singur;
- dacă circumstanțele materiale ale solicitantului nu permit plata asistenței judiciare profesionale, întrucât plata acesteia ar putea pune în pericol mijloacele de subzistență ale solicitantului și ale membrilor gospodăriei sale, în conformitate cu condițiile specifice prevăzute la articolul 14 din Legea privind asistența judiciară gratuită;
- dacă nu este o cauză care implică litigii vexatorii;
- dacă, în ultimele șase luni de la data depunerii cererii, nu a fost respinsă o cerere depusă de solicitant din cauza furnizării intenționate a unor informații incorecte; și
- dacă solicitantului nu i s-a acordat asistență judiciară pe baza unor reglementări specifice.

Exonerarea de la plata taxelor judiciare poate fi acordată în cadrul tuturor acțiunilor în justiție (acțiuni civile și litigii administrative), dacă circumstanțele materiale ale solicitantului sunt de așa natură încât plata asistenței judiciare profesionale ar periclita mijloacele de subzistență ale solicitantului și ale membrilor gospodăriei sale, sub rezerva condițiilor speciale prevăzute la articolul 14 din Legea privind asistența judiciară gratuită. Atunci când se ia o decizie, se va acorda o atenție specială valorii taxelor judiciare în cadrul procedurii pentru care se solicită exonerarea.

5 Există o procedură specifică pentru urgențe?

Organismul administrativ trebuie să decidă asupra unei cereri de aprobare a asistenței judiciare secundare în termen de 15 zile de la data depunerii acesteia. Dacă solicitantul pierde dreptul de a iniția acțiunea pentru care a depus cererea, ca urmare a expirării termenului, organismul administrativ trebuie să ia o decizie privind cererea într-o perioadă mai scurtă, pentru a permite solicitantului să inițieze acțiunea în timp util.

6 De unde pot obține formularul de cerere privind asistența juridică?

Procedura pentru obținerea asistenței judiciare primare este inițiată prin contactarea directă a furnizorului de asistență judiciară primară (asociație autorizată, cabinet de avocatură sau organism administrativ), fără a fi necesară completarea unui formular specific de cerere.

Procedura pentru obținerea asistenței judiciare secundare este inițiată prin depunerea unei cereri de acordare a asistenței judiciare utilizând formularul prevăzut la organismul administrativ competent. Formularul de cerere pentru asistență judiciară poate fi obținut de la organismele administrative, de pe site-urile organismelor administrative și pe site-ul Ministerului Justiției.

Cererile de asistență judiciară într-un litigiu transfrontalier și solicitările de transmitere a cererilor de asistență judiciară într-un litigiu transfrontalier trebuie prezentate pe formularele prevăzute în Decizia 2004/844/CE a Comisiei din 9 noiembrie 2004 de stabilire a unui formular pentru cererile de asistență judiciară în aplicarea Directivei 2003/8/CE a Consiliului de îmbunătățire a accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii și în Decizia 2005/630/CE a Comisiei din 26 august 2005 de stabilire a unui formular pentru transmiterea cererilor de asistență judiciară în temeiul Directivei 2003/8/CE a Consiliului, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Formularele și toate documentele de însoțire în cadrul unui litigiu transfrontalier trebuie să fie traduse în limba croată. În caz contrar, cererea va fi respinsă.

7 Ce documente trebuie depuse cu formularul de cerere privind asistența juridică?

Atunci când o cerere este depusă la organismul administrativ competent, aceasta trebuie să fie însoțită de acordul scris al solicitantului și al membrilor gospodăriei sale pentru a permite accesul la toate datele privind veniturile și activele totale, în care solicitantul confirmă că informațiile furnizate sunt exacte și complete.

Victimele violenței domestice își dau consimțământul pentru accesul la toate datele privind veniturile și bunurile numai în ceea ce le privește. Consimțământul nu trebuie oferit de membrii gospodăriei care participă la procedură în calitate de părți sau al căror interes este contrar interesului solicitantului.

Formularul de cerere de asistență judiciară într-un litigiu transfrontalier ar trebui să fie însoțit de documentația relevantă necesară pentru a lua o decizie cu privire la cerere.

8 Unde trebuie depusă cererea de asistență juridică?

Procedura pentru obținerea asistenței judiciare primare este inițiată prin contactarea directă a unui furnizor de asistență judiciară primară (asociație autorizată, cabinet de avocatură sau organism administrativ), fără a fi necesară depunerea unei cereri specifice, în timp ce procedura pentru obținerea asistenței judiciare secundare este inițiată prin depunerea unei cereri la organismul administrativ competent pe teritoriul căruia solicitantul își are domiciliul permanent sau reședința.

Solicitantul care își are domiciliul permanent sau reședința în mod obișnuit într-un stat membru al Uniunii Europene și solicită asistență judiciară într-un litigiu transfrontalier în fața unei instanțe din Republica Croația trebuie să prezinte Ministerului Justiției și Administrației Publice din Republica Croația o cerere de asistență judiciară (autoritatea care primește cererea).

O parte care își are domiciliul permanent sau reședința în Republica Croația și care solicită asistență judiciară într-o dispută transfrontalieră în fața unei instanțe a unui alt stat membru al Uniunii Europene trebuie să depună cererea la biroul responsabil acolo unde acesta își are domiciliul permanent sau reședința.

9 Cum pot afla dacă am dreptul la asistență juridică?

Asistența judiciară secundară se acordă unui solicitant care îndeplinește condițiile pentru exercitarea dreptului la asistență judiciară prin emiterea unei decizii privind acordarea asistenței judiciare. Un organism administrativ trebuie decidă cu privire la cerere în termen de 15 zile de la data depunerii acesteia.

10 Ce ar trebui să fac în cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică?

Decizia privind asistența judiciară include dreptul de a utiliza unele sau toate formele de asistență judiciară secundară pentru o procedură de un anumit tip și grad. Decizia menționată mai sus conține datele cu caracter personal ale beneficiarului de asistență judiciară, o scurtă descriere a problemei juridice pentru care a fost acordată asistența judiciară, forma și domeniul de aplicare al asistenței judiciare aprobate, date cu privire la avocatul care va oferi asistență judiciară și alte date relevante pentru decizie.

În cazul în care solicitantul depune o cerere de asistență judiciară sub forma unei exonerări de la plata taxelor judiciare, acesta trebuie să informeze instanța de judecată cu privire la depunerea cererii de exonerare de la plata taxelor judiciare sau, în cazul în care va iniția o altă acțiune în cadrul procedurii judiciare, cu privire la depunerea cererii de exonerare de la plata taxelor judiciare și trebuie să prezinte decizia prin care este exonerat de la plata taxelor judiciare în cel mult șase luni de la data depunerii cererii sau de la data inițierii unei alte acțiuni în cadrul procedurii în fața instanței.

11 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică, cine îmi va alege avocatul?

Decizia de acordare a asistenței judiciare secundare stabilește, de asemenea, avocatul care va oferi asistență judiciară beneficiarului. Beneficiarul de asistență judiciară trebuie să prezinte decizia avocatului specificat în decizie. În mod excepțional, organismul administrativ va numi un alt avocat cu acordul prealabil al beneficiarului, atașat la cererea de asistență judiciară.

12 Asistența judiciară acoperă toate cheltuielile de judecată?

După cum s-a menționat mai sus, decizia de acordare a asistenței judiciare include dreptul de a utiliza unele sau toate formele de asistență judiciară secundară pentru o procedură de un anumit tip și grad. În temeiul deciziei de acordare a asistenței judiciare, beneficiarul poate fi exonerat integral sau parțial de la plata onorariilor avocatului, a cheltuielilor aferente litigiului (exonerare de la plata în avans a costurilor pentru martori, interpreți, experți, investigații și publicații ale curții) și a taxelor judiciare.

Asistența judiciară se acordă integral dacă solicitantul este beneficiar al unei indemnizații de sprijin în conformitate cu reglementările specifice care guvernează exercitarea drepturilor în cadrul sistemului de protecție socială, și anume a dreptului la prestații în temeiul Legii privind drepturile veteranilor de război din patria croată și ale membrilor familiilor lor și al Legii privind protecția invalizilor de război militari și civili sau dacă venitul total al solicitantului și al membrilor gospodăriei sale nu depășește 50 % din valoarea lunară a bazei bugetare pentru fiecare membru al gospodăriei.

Orice creștere a venitului total al solicitantului și al membrilor gospodăriei sale, care depășește 50 % din baza bugetară pe membru al gospodăriei, are ca rezultat o reducere a asistenței judiciare, astfel încât fiecare creștere

de 10 % are ca rezultat o reducere a asistenței judiciare cu 10 %, dar valoarea asistenței judiciare nu trebuie să fie mai mică de 50 % din costurile determinate pentru asistența judiciară.

Dacă asistența judiciară nu a fost acordată integral, solicitantul poate introduce o contestație la Ministerul Justiției și Administrației Publice împotriva părții din decizie prin care se refuză acordarea asistenței judiciare. O astfel de cale de atac nu întârzie utilizarea valorii asistenței judiciare aprobate. Împotriva deciziei Ministerului Justiției și Administrației Publice de respingere a căii de atac se poate introduce o procedură administrativă.

13 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi doar asistență juridică parțială, cine va suporta restul costurilor?

În cazul în care se acordă asistență judiciară în quantum redus, celelalte cheltuieli vor fi suportate de beneficiarul asistenței judiciare. În orice caz, dacă beneficiarului asistenței judiciare i se dă câștig de cauza, instanța va decide ca părții respective să îi fie rambursate cheltuielile procedurii de către cealaltă parte.

14 Asistența juridică acoperă, de asemenea, cheltuielile legate de căile de atac?

Printr-o cerere de asistență judiciară se poate solicita acordarea de asistență judiciară pentru ambele etape ale acțiunii civile. Pentru a pregăti căi de atac extraordinare, este necesară depunerea unei cereri speciale; o decizie specifică este pronunțată doar pentru acțiunea în justiție respectivă.

15 Asistența juridică poate fi retrasă înainte de încheierea procesului (sau chiar revocată după proces)?

Dacă, în cursul procedurii, situația financiară a beneficiarului asistenței judiciare și a membrilor gospodăriei sale se îmbunătățește în măsura în care, dacă această situație financiară îmbunătățită ar fi existat la momentul depunerii cererii, ar fi afectat dreptul solicitantului la asistență judiciară și domeniul de aplicare al asistenței judiciare, organismul administrativ competent va revoca integral sau parțial decizia de acordare a asistenței judiciare. Beneficiarii asistenței judiciare trebuie să informeze organismul administrativ cu privire la orice îmbunătățire a situației lor financiare în termen de opt zile de la data la care află despre aceasta. Un beneficiar de asistență judiciară poate face contestație la Ministerul Justiției și Administrației Publice împotriva deciziei de revocare a deciziei de acordare a asistenței judiciare în termen de 15 zile de la data primirii deciziei. Împotriva deciziei Ministerului Justiției și Administrației Publice se poate introduce o procedură administrativă.

16 Pot contesta decizia prin care mi s-a refuzat cererea de asistență juridică?

Solicitantul sau beneficiarul de asistență judiciară poate formula, în termen de 15 zile de la data primirii deciziei, o contestație împotriva deciziei prin care organismul administrativ respinge cererea de asistență judiciară sau împotriva părții din decizie prin care se refuză acordarea asistenței judiciare. Ministerul Justiției și Administrației Publice trebuie să adopte o decizie în cazul contestației în termen de opt zile de la data primirii unui contestații valabile. Împotriva deciziei Ministerului Justiției și Administrației Publice se poate introduce o procedură administrativă.

Informații suplimentare:

Site-ul web al Ministerului Justiției, Administrației Publice și Transformării Digitale:
<https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>

Legea privind asistența judiciară gratuită [*Narodne novine* (NN; Monitorul Oficial al Republicii Croația) nr. 143/13 și 98/19]

Codul de procedură civilă (NN Nos 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11- text consolidat, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 și 155/23).

17 Cererea de asistență juridică are ca efect suspendarea termenului de prescripție?

În conformitate cu Legea privind asistența judiciară gratuită, depunerea unei cereri de asistență judiciară gratuită nu are ca efect întreruperea termenului de prescripție.

■ Ultima actualizare: 25/02/2026

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.